

①

چرا اوایل قرن چهارم هنوز بیشتر دانشمندان ایرانی به ضرورت، آثار خود را به عربی می‌نویسند؟

تشریحی ۱۳۹۹

ساده

بارم: ۱

②

شعر غنایی با دو شاعر مشهور.....و.....قوت و استحکام یافت.

نهایی ۱۴۰۰

ساده

بارم: ۱

③

«تاریخ بلعمی» نوشته ی کیست؟

نهایی ۱۳۹۹

ساده

بارم: ۱

④

کدام عبارات درباره شعر سده‌های پنجم و ششم درست است؟

تشریحی ۱۴۰۰

متوسط

بارم: ۱

(الف) سبک شعر در نیمه دوم قرن ششم و اوایل قرن هفتم تغییری نکرد و دقیقاً با شیوه شاعران پیشین یکسان بود.

(ب) شاعران این دوره، به سرودن غزل‌های لطیف و زیبا علاقه‌مند بودند.

(ج) تحولی که سنایی و انوری در غزل ایجاد کردند باعث شد که در قرن هفتم، شاعران بزرگی در غزل ظهور کنند.

(د) به پیروی از ناصر خسرو، بسیاری از شاعران به تصوف و عرفان روی آوردند.

⑤

پدر شعر فارسی لقب شاعر بزرگ ایران در قرن چهارم و پنجم هجری است.

نهایی ۱۳۹۹

ساده

بارم: ۱

⑥

زبان پارتی در ... و ... ایران متداول بوده است.

تشریحی ۱۳۹۷

ساده

بارم: ۱

⑦

اثر بر جا مانده زبان فارسی باستان، فرمان‌ها و نامه‌های شاهان هخامنشی به خط نوشته شده است.

نهایی ۱۳۹۹

ساده

بارم: ۱

⑧

فارسی باستان در دوره ... رایج بود. آثار برجای مانده از این زبان ... و ... شاهان بود که به خط ... نوشته می‌شد.

تشریحی ۱۳۹۹

ساده

بارم: ۱

⑨

ایرانیان در سه قرن نخست هجری به فعالیت‌های علمی و ادبی خود ادامه دادند و به زبان‌های عربی، فارسی و ... آثار فراوان پدید آوردند. ... نه با زبان عربی آشنایی داشت و نه اجازه داد این زبان در دستگاه حکومت او به کار رود. بعد از روی کار آمدن دولت سامانی، ... و حکومت‌های کوچک دیگر پدید آمدند و زبان فارسی به‌عنوان زبان رسمی شناخته شد.

تشریحی ۱۳۹۸

متوسط

بارم: ۱

⑩

به پرسش‌های زیر پاسخ دهید:

تشریحی قلم‌چی ۱۳۹۹

ساده

بارم: ۲

(الف) متن را تعریف کرده و بیان کنید که آثار مکتوب فارسی به کدام دو بخش تقسیم می‌شوند؟

(ب) زبان‌های ایرانی میانه به کدام دو گروه زبانی تقسیم می‌شوند؟

(ج) دو مورد از آثار مشهور نثر دوه‌اول (دوره سامانی) را نام ببرید.

۱۱)

چرا به فارسی نو (فارسی دری) هم گفته می شود؟

ساده

نهایی ۱۴۰۰

بارم: ۱

۱۲)

رایج ترین انواع شعر فارسی در قرن چهارم و نیمه اول قرن پنجم به سه بخش حماسی، و غنایی تقسیم می‌بارم: ۱ شود.

ساده

نهایی ۱۳۹۹

بارم: ۱

۱۳)

از میان موارد زیر، چند مورد درباره شعر قرن چهارم و اوایل قرن پنجم درست است؟

دشوار

تشریحی ۱۳۹۹

بارم: ۱

الف) کسایی مروزی کسی بود که قصیده تمام و کمال در باب موعظه و نصیحت سرود.

ب) شعر غنایی با دو شاعر مشهور، رودکی و شهید بلخی، قوت و استحکام یافت.

پ) شعر پارسی در این دوره به دست رودکی بنیاد نهاده شد.

ت) حماسه ملی ایران و شعر حماسی با فردوسی به اوج رسید.

ث) شعر حکمی و اندرزی در این دوره به پختگی رسید.

ج) داستان‌سرایی و قصه‌پردازی و آوردن حکایت‌ها و مثل‌ها نیز در شعر این دوره آغاز گشت.

۱۴)

زبان‌های ایرانی به چند دسته تقسیم می‌شوند؟ نام ببرید.

ساده

نهایی ۱۴۰۰

بارم: ۱

۱۵)

در زمان ... ، ... عمده‌ترین مرکز فرهنگی به‌شمار می‌آمد و بعضی از امیران ... خود، صاحب فضل و ادب بودند. آن‌ها شاعران بارم: ۱ فارسی‌گوی را تشویق می‌کردند.

ساده

تشریحی ۱۳۹۹

بارم: ۱

۱۶)

عبارت «کشف آب در مریخ» چند واج دارد؟

ساده

تشریحی ۱۳۹۵

بارم: ۱

۱۷)

برای خواندن هر یک از ابیات زیر، کدام لحن مناسب است؟

متوسط

نهایی ۱۴۰۰

بارم: ۱

الف) تو کز محنت دیگران بی‌غمی نشاید که نامت نهند آدمی

ب) که گفت برو دست رستم ببند نبندد مرا دست چرخ بلند

۱۸)

صامت‌ها و مصوت‌های واژه‌های زیر را بنویسید:

متوسط

نهایی ۱۳۹۹

بارم: ۱

الف) نجف آباد ب) مهرگان

۱۹)

واج آرایی برخاسته از صامت‌ها محسوس تر است یا مصوت‌ها؟

ساده

نهایی ۱۴۰۰

بارم: ۱

۲۰)

برای هر یک از واژه‌های زیر، یک واژه هم وزن بنویسید.

متوسط

نهایی ۱۳۹۹

بارم: ۱

الف) مال ب) ماهرانه

۲۱

هجای کشیده در زبان فارسی، چگونه شکل می گیرد؟ مثال بزنید و علامت گذاری کنید.

بارم: ۱

ساده

نهایی ۱۳۹۹

۲۲

واژه "ه" در "چشمه" صامت است یا مصوت؟

بارم: ۱

ساده

نهایی ۱۴۰۰

۲۳

الگوی هجایی واژه‌ی (خوبان) را بنویسید.

بارم: ۱

ساده

نهایی ۱۴۰۰

۲۴

سروده زیر را از نظر آهنگ و موسیقی بررسی کنید:

بارم: ۱

متوسط

نهایی ۱۳۹۹

ای ساربان آهسته ران کارام جانم می رود

محمل بدار از ساربان، تندی مکن با کاروان

وان دل که با خود داشتم با دلستانم می رود

کز عشق آن رو روان گویی روانم می رود

۲۵

حروف «و» و حرف «ی» در چند واژه مصوّت بلند است؟

بارم: ۱

متوسط

تشریحی ۱۳۹۵

«یاد - دود - گیرند - وَرَم - دولت - قوم - سیزده - اقوام - ایراد - سیطره - آزمایش - نوزده - نوزاد - نیزه - خواهد - اوره - پارسی»

۲۶

ترکیب زیر را یک بار با حذف همزه و بار دیگر بدون حذف همزه بنویسید.

بارم: ۱

متوسط

نهایی ۱۴۰۰

دل انگیز: با حذف همزه: بدون حذف همزه:

۲۷

در بیت زیر چند هجای کشیده وجود دارد؟

بارم: ۱

متوسط

تشریحی ۱۳۹۹

«گیریم دامن گل و همراه گل شویم / رقصان همی‌رویم به اصل و نهال گل»

۲۸

حرف «و» در چند واژه مصوّت بلند است؟

بارم: ۱

متوسط

تشریحی ۱۳۹۶

«نیرو - ابرو - وعده - موز - موزه - اوره - زودتر - کوکب - سو - وکالت - آسوده - بازو - دوچرخه»

۲۹

در کدام گزینه " و " صامت است؟

بارم: ۱

ساده

نهایی ۱۴۰۰

الف) دوست ب) نور پ) خواهر ت) وصال

۳۰

خط عروضی بیت زیر را بنویسید. سپس مرز هجاها را مشخص کنید و زیر هر هجا علامت آن را بگذارید.

بارم: ۱

متوسط

نهایی ۱۴۰۰

دل زنده میشود به امید وفای یار جان رقص میکند به سماع کمال دوست

۳۱

از بین کمانک واژه‌ی مناسب را انتخاب کنید.

بارم: ۱

ساده

نهایی ۱۴۰۰

الف) ارزش موسیقایی سجع (متوازی - متوازن) از همه سجع ها بیشتر است.

ب) سجع بیشتر در (شعر - نثر) کاربرد دارد.

۳۲

متوسط

نهایی ۱۴۰۰

بارم: ۱

نوع سجع را در عبارات زیر بیابید.

هر که دشمن کوچک را حقیر می‌شمارد، بدان ماند که آتش اندک را مهمل می‌گذارد.

محبت را غایت نیست از بهر آن که محبوب را نهایت نیست.

یک خلعت زیبا، به از هزار خلعت دیبا.

طالب علم، عزیز است و طالب مال، ذلیل است.

۳۳

متوسط

تشریحی ۱۳۹۹

بارم: ۱

در چند عبارت سجع متوازن دیده می‌شود؟

الف) هر که علم خواند و عمل نکرد بدان ماند که گاو راند و تخم نیفشاند.

ب) آتش خشم اول در خداوند خشم اوفتد؛ پس آنگه زبانه به خصم رسد یا نرسد.

پ) فلان را کرم بی‌شمار است و هنر بی‌حساب

ت) هر که بدین صفت‌ها موصوف است به حقیقت درویش است اگرچه در قباست.

ث) ما را بر کیسه بند نیست و با خلق خدای جنگ نیست.

۳۴

ساده

نهایی ۱۴۰۰

بارم: ۱

سجع را در نوشته زیر بیابید و نوع آن را بنویسید.

«پارسایی را دیدم به محبت شخصی گرفتار، نه طاقت صبر و نه یارای گفتار.»

۳۵

متوسط

نهایی ۱۴۰۰

بارم: ۱

برای واژه‌ی زیر دو واژه بگذارید که بالاترین ارزش موسیقایی را در میان سجع‌ها داشته باشد.

نام:

۳۶

ساده

نهایی ۱۴۰۰

دبارم: ۱

در عبارت "سر عشق نهفتنی است نه گفتنی و بساط مهر پیمودنی است نه نمودنی" واژه‌های و عبارت فوق سجع متوازی دارند.

۳۷

متوسط

نهایی ۱۴۰۰

بارم: ۱

کدام عبارت فاقد سجع است؟

الف) بامدادان که خاطر باز آمدن بر رای نشستن غالب آمد دیدمش دامنی گل و ریحان فراهم آورده.

ب) به رسم قدیم از در درآمد، چندان که نشاط ملاعبت کرد و بساط مداعبت گسترده.

پ) سنگ سراچه دل به الماس آب دیده می‌سفتم. و این بیت‌ها مناسب حال خویش می‌گفتم.

د) صولت برد آرمیده بود و اوان دولت ورد رسیده بود.

۳۸

متوسط

نهایی ۱۴۰۰

بارم: ۱

ارکان سجع را در نمونه‌های زیر نشان دهید! و نوع هر کدام را بنویسید.

الف) سر عشق نهفتنی است نه گفتنی.

ب) ملک بی دین باطل است و دین بی ملک ضایع.

۳۹

متوسط نهایی ۱۴۰۰

دو واژه بنویسید که با کلمه «سیب» سجع «مُطَرَف» داشته باشد.

بارم: ۱

۴۰

متوسط نهایی ۱۴۰۰

متن زیر را بخوانید و به پرسش‌ها پاسخ دهید.

بارم: ۱

«خداوندا! یک دل پردرد و یک جان پر زجر. عزیز دو گیتی! این بیچاره را چه تدبیر؟ الهی! اگرچه بهشت چون چشم و چراغ است، بی دیدار تو درد و داغ است. طالب دنیا رنجور و طالب عُقبا مزدور و طالب مولا مسرور.» خوابه عبدالله انصاری

الف) از میان انواع نثر ادبی، این متن در کدام نوع نثر قرار میگیرد؟ یک ویژگی این نوع نثر را بنویسید.

ب) بهتر است این نوشته را با چه لحنی بخوانیم؟

پ) یک سجع متوازن و یک سجع مطرف بیابید.

۴۱

متوسط نهایی ۱۳۹۹

در جمله های زیر، اран سجع را مشخص کنید:

بارم: ۱

سر عشق، نهفتی است نه گفتنی و بساط مهر، پیمودنی است نه نمودنی.

۴۲

متوسط نهایی ۱۳۹۹

در عبارت زیر، کلمه های دارای سجع را مشخص نموده و نوع آن را بنویسید.

بارم: ۱

فلان را کرم بی شمار است و هنر بی حساب، ارای عزمی است متین و طبعی کریم.

۴۳

متوسط نهایی ۱۴۰۰

در عبارت (جوانمرد که بخورد و بدهد، به از عابدی که روزه دارد و بنهد) واژه‌های.....و.....سجع متوازی دارند.

بارم: ۱

سوال ۱ گزینه درست: null تشریحی ۱۳۹۹ ساده

در آغاز این دوره، هنوز بیشتر دانشمندان ایرانی به ضرورت، آثار خود را به عربی می‌نویسند تا بتوانند در سرتاسر دنیای اسلام خوانندگان بیشتری پیدا کنند.

سوال ۲ گزینه درست: null نهایی ۱۴۰۰ ساده

رودکی و شهید بلخی

سوال ۳ گزینه درست: null نهایی ۱۳۹۹ ساده

ابوعلی بلعمی

سوال ۴ گزینه درست: null تشریحی ۱۴۰۰ متوسط

عبارت «ب» و «ج» کاملاً درست است.

شکل درست عبارت «الف»: سبک شعر در نیمه دوم قرن ششم و اوایل قرن هفتم متحول شد و عمدتاً با شیوه شاعری پیش از آن، متمایز گردید.

شکل درست عبارت «د»: به پیروی از سنایی بسیاری از شاعران به تصوف و عرفان روی آوردند.

سوال ۵ گزینه درست: null نهایی ۱۳۹۹ ساده

رودکی

سوال ۶ گزینه درست: null تشریحی ۱۳۹۷ ساده

زبان پارسی در شمال و شمال شرقی ایران متداول بوده است.

سوال ۷ گزینه درست: null نهایی ۱۳۹۹ ساده

میخی

سوال ۸ گزینه درست: null تشریحی ۱۳۹۹ ساده

فارسی باستان در دوره‌ی هخامنشیان (۵۵۹ تا ۳۳۰ ق. م.) رایج بود. آثار برجای مانده زبان فارسی باستان، فرمان‌ها و نامه‌های شاهان هخامنشی است که به خط میخی نوشته شده است.

سوال ۹ گزینه درست: null تشریحی ۱۳۹۸ متوسط

ایرانیان در سه قرن نخست هجری به فعالیت‌های علمی و ادبی خود ادامه دادند و به زبان‌های عربی، فارسی و پهلوی آثار فراوان پدید آوردند. یعقوب لیث صفاری نه با زبان عربی آشنایی داشت و نه اجازه داد این زبان در دستگاه حکومت او به کار رود. در پی روی کار آمدن دولت سامانی، آل‌بویه و حکومت‌های کوچک دیگر پدید آمدند و زبان فارسی به‌عنوان زبان رسمی شناخته شد.

سوال ۱۰ گزینه درست: null تشریحی قلمچی ۱۳۹۹ ساده

الف) هر چیزی که ذهن ما را به پویایی در آورد، به آن متن می‌گوییم.

– دو بخش «شعر» و «نثر»

ب) پارسی و پهلوی

ج) ترجمه تفسیر طبری – تاریخ بلعمی – التفهیم – شاهنامه منثور ابومنصوری (دو مورد)

سوال ۱۱ گزینه درست: null نهایی ۱۴۰۰ ساده

چون زبان دربار ساسانی بود و محاورات و مکاتبات دولتی آن زمان به زبان دری بوده است.

سوال ۱۲ گزینه درست: null نهایی ۱۳۹۹ ساده

مدحی

سوال ۱۳ گزینه درست: null تشریحی ۱۳۹۹ دشوار

تشریح عبارت نادرست:

ث) شعر حکمی و اندرزی هم در این دوره به وجود آمد ولی در دوره سلجوقیان به پختگی رسید.

سوال ۱۴ گزینه درست: null نهایی ۱۴۰۰ ساده

پارسی باستان، پارسی میانه، پارسی نو

سوال ۱۵ گزینه درست: null تشریحی ۱۳۹۹ ساده

در زمان سامانیان، بخارا عمده‌ترین مرکز فرهنگی به‌شمار می‌آمد و بعضی از امیران سامانی، خود، صاحب فضل و ادب بودند.

سوال ۱۶ گزینه درست: null تشریحی ۱۳۹۵ ساده

واج‌های عبارت سؤال:

ک َ ش ِ ف ِ ء ا ب د َ ر م ِ ر ر ی خ: ۱۷ واج

سوال ۱۷ گزینه درست: null نهایی ۱۴۰۰ متوسط
الف) تعلیمی ب) حماسی

سوال ۱۸ گزینه درست: null نهایی ۱۳۹۹ متوسط
الف) صامت: ن / ج / ف / ب / د

مصوت: _ / آ / آ

ب) صامت: م / ه / ر / گ / ن

مصوت: _ / _ / _

سوال ۱۹ گزینه درست: null نهایی ۱۴۰۰ ساده
صامت‌ها

سوال ۲۰ گزینه درست: null نهایی ۱۳۹۹ متوسط
الف) سال / عمر /

ب) شاعرانه / عارفانه /

سوال ۲۱ گزینه درست: null نهایی ۱۳۹۹ ساده
الف) صامت + مصوت کوتاه + دو صامت

مثال: برد ، سبز ، چهر

ب) صامت + مصوت بلند + یک یا دو صامت

مثال: دوست ، آب ، سیب

سوال ۲۲ گزینه درست: null نهایی ۱۴۰۰ ساده
مصوت (مصوت کوتاه)

سوال ۲۳ گزینه درست: null نهایی ۱۴۰۰ ساده
خو: صمت + مصوت بلند

بان: صامت + مصوت بلند + صامت

سوال ۲۴ گزینه درست: null نهایی ۱۳۹۹ متوسط
آهنگ این سروده، ملایم و با کشش آوایی همراه است. وزن بیت طرب انگیز است و با محتوای آن هماهنگی ندارد.

سوال ۲۵ گزینه درست: null تشریحی ۱۳۹۵ متوسط
حرف «و» در واژه‌های زیر مصوت بلند است:

دود - نوزده - اوړه

حرف «ی» در واژه‌های زیر مصوت بلند است:

گیرند - سیزده - ایراد - پارسی

توضیح نکات درسی:

با خواندن درست می‌توان پی‌برد که کجا «و» و «ی» مصوت بلند است.

سوال ۲۶ گزینه درست: null نهایی ۱۴۰۰ متوسط

با حذف همزه				بدون حذف همزه			
د	آ	گ	ز	دل	آن	گی	ز
U	-	-	U	-	-	-	U

سوال ۲۷ گزینه درست: null تشریحی ۱۳۹۹ متوسط

در بیت صورت سؤال؛ سه هجای کشیده وجود دارد:

ریم (در «گیریم») / ویم (در «شویم») / ویم (در «زویم»)

سوال ۲۸ گزینه درست: null تشریحی ۱۳۹۶ متوسط

حرف «و» در واژه‌های زیر مصوّت بلند است که با صدای بلند «او» تلفظ می‌شود:

نیرو - ابرو - موزه - اوره - زودتر - سو - آسوده - بازو

سوال ۲۹ گزینه درست: null نهایی ۱۴۰۰ ساده

ت) وصال

سوال ۳۰ گزینه درست: null نهایی ۱۴۰۰ متوسط

خط عروضی: دل زَنَدِ می شود بِ ءَمیدِ وَفای یار جان رقص می کُند بِ شماع کمالِ دوست

دل	ز	ن	د	م	ی	ش	و	د	ب	ء	م	ی	د	و	ف	ا	ی	ا	ر
-	-	U	-	U	-	U	-	U	U	-	U	U	-	U	U	-	U	-	U
جان	رق	ص	م	ی	ک	ن	د	ب	س	ما	ع	ک	مال	دوست					

سوال ۳۱ گزینه درست: null نهایی ۱۴۰۰ ساده

الف) متوازی ب) نثر

سوال ۳۲ گزینه درست: null نهایی ۱۴۰۰ متوسط

الف) می‌شمارد و می‌گذارد سجع متوازی ب) غایت و نهایت سجع مطرف

ج) زیبا و دیبا سجع متوازی د) عزیز و ذلیل سجع متوازن

سوال ۳۳ گزینه درست: null تشریحی ۱۳۹۹ متوسط

عبارت‌هایی که در آن‌ها سجع متوازن دیده می‌شود:

پ) ارکان سجع: بی‌شمار، بی‌حساب (متوازن)

ت) ارکان سجع: موصوف، درویش (متوازن)

ث) ارکان سجع: بند، جنگ (متوازن)

سوال ۳۴ گزینه درست: null نهایی ۱۴۰۰ ساده

واژه‌های سجع: گرفتار، گفتار نوع: سجع مطرف

سوال ۳۵ گزینه درست: null نهایی ۱۴۰۰ متوسط

کام، جام، شام و مشابه اینها

سوال ۳۶ گزینه درست: null نهایی: ۱۴۰۰ ساده

نهفتنی و نمودنی

سوال ۳۷ گزینه درست: null نهایی: ۱۴۰۰ متوسط

الف) بامدادان که خاطر باز آمدن بر رای نشستن غالب آمد دیدمش دامنی گل و ریحان فراهم آورده.

سوال ۳۸ گزینه درست: null نهایی: ۱۴۰۰ متوسط

الف) نهفتنی و گفتنی: مطرف

ب) باطل و ضایع: متوازن

سوال ۳۹ گزینه درست: null نهایی: ۱۴۰۰ متوسط

طیب ، حبیب

سوال ۴۰ گزینه درست: null نهایی: ۱۴۰۰ متوسط

الف) نثر وزون، به کارگیری سجع، جمله های کوتاه

ب) لحن عاطفی

پ) سجع متوازن: پردرد - پرزجر، سجع مطرف: چراغ، داغ

سوال ۴۱ گزینه درست: null نهایی: ۱۳۹۹ متوسط

سر عشق، نهفتنی است نه گفتنی و بساط مهر، پیمودنی است نه نمودنی.

سوال ۴۲ گزینه درست: null نهایی: ۱۳۹۹ متوسط

بی شمار / بی حساب: سجع متوازن ، متین / کریم ، سجع متوازن (عزم / طبع: سجع متوازن)

سوال ۴۳ گزینه درست: null نهایی: ۱۴۰۰ متوسط

بدهد و بنهد